

Van Gods trouw is de aarde vol

Voorganger: Ds. Heleen Weimar
Regenboogkerk Hilversum

Lezing: Psalm 33

Chèsed, Nishima

Inleiding

Met één voet op de drempel tussen Oud en Nieuw lezen en zingen we Psalm 33, een oeroud lied waarin we worden opgeroepen om voor God een nieuw lied te zingen. Beide liederen, het oude en het nieuwe, gaan over Gods trouw ('vriendschap' vertaalt de Naardense Bijbel) die van alle tijden is.

Overweging

Gemeente van Jezus Christus,

Dit uur staan we even stil. We hollen niet door het nieuwe jaar in, maar nemen de tijd om terug te kijken op het afgelopen jaar. Om daarna ook vooruit te kunnen zien.

Wat is er gebeurd in het jaar dat voorbij is? In ons persoonlijk leven? En wat gebeurde er in de wereld om ons heen?

Dan gaat het bij dat kijken niet om de feiten alleen, maar vooral om onze beleving van die feiten. Het gaat niet alleen om wáár we tegenaan kijken, maar vooral om: hóe we er tegenaan kijken. Geeft onze beleving van de afgelopen gebeurtenissen (in het groot of in het klein), geeft onze visie daarop ons voldoende vertrouwen in de toekomst? Of zien we het komende jaar met vrees en beven tegemoet?

Valt er überhaupt iets te verwachten voor de toekomst? Zal het wel weer het oude liedje zijn het komende jaar? Of komt er een nieuw lied? Is er reden om een heel nieuw lied te zingen in het nieuwe jaar, vol overgave, met orkestrale begeleiding, zoals waartoe de psalmdichter ons oproept?

Ook de psalmdichter staat stil en kijkt naar de werkelijkheid, naar het verleden, het nu en de toekomst. Hij doet dat eveneens op een heel subjectieve manier, door een gekleurde bril. En dit is wat hij ziet: dat heel de aarde vol is van Gods trouw. Dat de trouw van God heel de aarde vult.

Zien wij dat, als we het jaaroverzicht van het jaarnaal bekijken – dat heel de aarde vol is van Gods trouw? Zien wij dat met betrekking tot ons eigen leven? Of in het leven van anderen die ons ter harte gaan?

Laten we eerst kijken wat de psalmdichter bedoelt met zijn waarneming.

In het Hebreeuws staat voor 'trouw' het woord *chèsèd*. (Het staat met Hebreeuwse letters op de voorkant van de liturgie.) Chesed is een bijzonder begrip. Het is een relatie-woord.

De NBV vertaalt het dus met 'trouw'. De vorige vertaling van het NBG had 'goedertierenheid'. De Naardense bijbel geeft 'vriendschap', vanwege die relationele lading en de wederkerigheid. *Van de vriendschap van de Ene is de aarde vol.*

Andere mogelijke weergaven zijn 'verbondenheid' of 'solidariteit'.

De afbeelding op de voorkant vertaalt chesed met *loving kindness*, liefdevolle vriendelijkheid.

Waar blijkt die verbondenheid van de Eeuwige uit? Waar ziet de psalmdichter die in?

Werkelijk in álles, want het is de verbondenheid van schepper met schepping, de band van de maker met zijn maaksel. Zoals een kunstenaar heel persoonlijk met zijn kunstwerk verbonden is, een ambachtsman of vakvrouw sterk betrokken op het werk van zijn of haar handen.

De psalmdichter beschouwt zelfs de levenloze natuur als beziel door God. De levensadem, die God in het scheppingsverhaal van Genesis alleen in de neus van de mens blaast – waardoor de mens een levende, met God verbonden ziel wordt – die adem van God brengt in psalm 33 ook de sterren tot leven. Het is als de band van de musicus met zijn blaasinstrument.

En als we zijn gemaakt, gevormd, geboetseerd, dan blijft God naar ons kijken. *Uit de hemel ziet de Eeuwige omlaag... vanaf zijn troon houdt hij het oog op allen die de aarde bewonen.*

De psalmist voelt zich niet zozeer bekeken, of gecontroleerd – *Big brother is watching you* – maar gezien. Hij is iemand omdat hij wordt gezien door God. Heel de aarde leeft voor Gods aangezicht. God doet haar aanschijn over ons lichten.

Ontzag voor het geheim van het leven, eerbied voor de levenskracht die van God uitgaat en de vreugdevolle ervaring van gezien te worden, iemand ter harte te gaan, maakt dat de psalmdichter heel de aarde als vol van Gods verbondenheid beschouwt, beleeft, bezingt in een nieuw lied.

Maar die verwondering, dat ontzag van de psalmdichter geldt even sterk voor een ander aspect van de *chèsèd*, de vriendschap van de Ene, en dat is de morele lading, de ethische lading die het woord ook heeft.

Die morele, ethische lading komt het best tot uitdrukking in de vertaling met ‘solidariteit’: bewustzijn van saamhorigheid en de bereidheid om de consequenties daarvan te dragen.

Heel simpel gezegd: de psalmdichter gelooft heilig: *Eerlijk duurt het langst.*

- eerlijk in de zin van rechtvaardig, volgens recht en gerechtigheid (eerlijk delen bijv.)
- en eerlijk in de zin van betrouwbaar, dat je doet wat je zegt.

Eerlijk duurt het langst. Vanuit zijn heilig geloof in die morele wet kijkt de psalmdichter naar de werkelijkheid. En komt met boude uitspraken!

- Zoals: *God verijdelt de plannen van de volken* (onoprechte, onrechtvaardige plannen) – vers 10.
- Zien wij dat ook in de jaaroverzichten? Zien wij dat in de recente geschiedenis. Bij de afgelopen klimaatconferenties bijvoorbeeld? Worden alle pogingen om concrete maatregelen te traineren en af te zwakken door God verijdelt? En dragen demonstraties van klimaatspijbelars en activisten zoals Greta Thunberg bij aan dat verijdelen door God?

Zo gelooft de psalmdichter ook niet in het recht van de sterkste.

- Volgende boude uitspraak (vers 16): *Brute kracht redt krijgsheren niet.* Is dat zo in Nigeria bijvoorbeeld, waar Boko Haram de bevolking terroriseert? Is dat zo in ons eigen land, waar met bruut geweld de advocaat Derk Wiersem werd doodgeschoten?
- En nog zo’n ferme zin: *Van geen nu zijn paarden* (lees: tanks, raketten, autobommen) *voor de overwinning?* Is dat zo in Somalië, waar in de hoofdstad Mogadishu afgelopen zaterdag bijna honderd doden vielen en meer dan honderd gewonden door een autobom van Al-Shabaab?
- Is dat zo in Syrië, waar in de provincie Idlib de bevolking weer op de vlucht geslagen is?

Allemaal geloofsuitspraken. De psalmdichter gelooft (hij weet het niet, maar hij gelooft) dat de eerlijkheid van God uiteindelijk het langst duurt. *Dat de zachte krachten zullen winnen op het eind.* Dat maakt, dat hij toch vol vertrouwen de toekomst in kan gaan, ondank wat er allemaal om hem heen gebeurt.

Wij verwachten vol verlangen de Heer...

*Schenk ons uw trouw, Heer (uw verbondenheid, uw solidariteit)
op u is al onze hoop gevestigd.*

Zo zingt de psalmdichter zijn nieuwe lied. Hij zingt dat heel de aarde vol is van Gods trouw. Dat heel de werkelijkheid blijkt geeft van de verbondenheid die God met ons en onze aarde heeft. En dat heel de aarde doortrokken is van een morele wet, die luidt *Eerlijk duurt het langst*. En hij vraagt ons om dit nieuwe lied met hem mee te zingen.

Zo dadelijk, na deze overweging, zingen we de lofzang van Simeon. Dat is, omdat deze dienst de vorm heeft van een vesper, een avondgebed, en daarin heeft de lofzang van Simeon een vaste plaats. Ook dat was een nieuw lied. Simeon had de toekomst zien opengaan in de ogen van een pasgeboren kind. Vol vrede had hij zijn weg kunnen vervolgen, met een nieuw lied op de lippen.

En als slotlied zingen we straks het nieuwe lied van Bonhoeffer, dat hij in de gevangenis schreef, vlak voor zijn terechtstelling door de Nazi's. Ook in zijn lied is het de verbondenheid met de Eeuwige (en niet te vergeten zijn verbondenheid met degenen die hem lief zijn) die maakt dat hij, ondanks zijn benarde situatie, toch vol vertrouwen het nieuwe jaar kan binnengaan.

Wij die geen dichters zijn, en geen profeten, geen grote theologen – laten wij maar aansluiten bij het nieuwe lied van anderen. Laten we vol overgave zingen, als we dat kunnen.

Laten we ook zingen voor diegenen die het niet kunnen. Die te verdrietig zijn. Te zeer teleurgesteld over het onrecht dat alomt heerst. Te zeer verwond door het geweld van de sterken.

Laten we ons moed en vertrouwen inzingen, met steeds weer een nieuw lied.

Amen